

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkkerk; Ds. H. C. van der Ent, Katwijk aan Zee; Ds. R. Kok, Soest; Ds. H. van Leeuwen, Elburg; Ds. D. Slagboom, Barendrecht; Ds. M. C. Tanis, Sliedrecht - Centrum; Ds. M. Vlietstra, Bunschoten; J. van Heteren, Sliedrecht - Centrum en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn,

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
Meerkkerk. Telefoon 01837 - 1357

ADMINISTRATIE:

Joh. van der Lee, Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn, telef. 01720 - 73814, postrekening 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen aan den Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

De grote stem die spreekt als een bazuin, zeggende: Ik ben de Alfa en de Omega, de Eerste en de Laatste.

Openbaring 1:11a

Het Evangelie van de gekruiste Christus was de Grieken een dwaasheid, want dat kon niet zijn de bron van denken, spreken en handelen. De Gekruiste Christus heeft geen bestaans mogelijkheid in Zichzelf, en kan daarom ook niet zijn het steunpunt voor anderen. En daarom moest Johannes als prediker van het Evangelie verwezen worden naar de stilte der eenzaamheid.

Maar in die diepe vernedering dacht de Heere aan hem en bezocht hem hoorbaar en zichtbaar, als wandelende tussen de zeven gouden kandellaren. Ja, de grote stem als een bazuin moest door alles heenklinken, waartoe Hij als de Gezalfd met vreugde-olie het recht ontvangen had van de Vader.

Als de Alfa en de Omega is de gekruiste Christus de wettige eigenaar van de Griekse spraak-kunst. Daar heeft Hij Zijn leven voor gegeven, opdat het Evangelie aan alle volkeren zou verkondigd worden. De Grieken moeten weten met Wien zij te doen hebben. Christus is „de Alfa en de Omega, het Begin en het Einde, de Eerste en de Laatste.”

In Zijn denken en spreken is Hij de Alfa en de Omega. Hij zou op het Goddelijk vragen: „Want wie is Hij, die met zijn hart borg worde, om tot Mij te genaken? spreekt de Heere”, niet geantwoord hebben, zo Hij die vraag in Zijn borgtochtelijk denken niet had opgenomen.

Borg worden voor een doemwaardig volk, daar het zich moedwillig van God kwam af te scheuren doof te treden in dienst van Satan, zonde en ongeloof, deed Hij weldoordacht. Het plaatsbedekend offer, alsof Hij dat kwaad Zelf had bedreven, moest door Hem opgebracht worden, om daarmee te genaken tot de Heilige en Rechtvaardige, Die met de zonde geen gemeenschap kan hebben. En dat in volmaakte onderhouding van de wet, tot verwerving van het recht ten eeuwig leven.

Welbewust heeft de Zone Gods dat in Zijn borgtochtelijk denken voor Zijn rekening genomen uit liefde tot Zijn God en Vader. En zo luisteren wij tot op de dag van heden, met een stille verwondering naar dit woord: „Ik heb lust, o mijn God! om Uw welbehagen te doen; en Uw wet is in het midden Mijns ingewands.” En dat tot verheerlijking van Gods deugden, want: „De goedertierenheid en waarheid zullen elkander ontmoeten; de gerechtigheid en vrede zullen elkander kussen.” Waarin het Goddelijk verlossingsplan, dat uit Gods goedertierenheid was opgekomen, verheerlijking zou bekomen. Dat deed de Vader spreken in de zalving met de Heilige Geest tot de Zoon: „Gij hebt gerechtigheid lief, en haat goddeloosheid; daarom heeft U, o God! Uw God gezalfd met vreugde-olie, boven Uw medegenoten.”

Waarvan de Zoon heeft gesproken in de staat van Zijn vernedering, in het doen van de wil des vaders tot Zijn verheerlijking, om met die gezegende offerande gesteld te worden aan des Vaders rechterhand, tot een voorspraak voor allen die biddende en zuchtende tot Hem mogen komen.

De Gezalfd des Vaders met vreugde-olie is dan ook het Begin en het Einde, zoals ons dat in

het laatste hoofdstuk vermeld staat. Het begin van Gods kerk ligt in de eeuwigheid, die achter ons ligt en het Einde in de eeuwigheid die voor ons ligt, opdat ellendige zondaren in de tijd die daar tussen ligt, eeuwigheidskinderen zouden worden.

Wij moeten op de leerschool van de Alfa en de Omega leren spreken en leren zwijgen. De grote Meester heeft in Zijn borgtochtelijk lijden en sterven gesproken en gezwezen. Hij heeft gesproken van de dingen Zijns Vaders tot onderwijzing in de dingen der eeuwigheid, om Zijn kerk te stichten door de bediening van Zijn genade. Maar Hij heeft ook gezwezen als het door God beloofde Lam, toen Hij ter slachting geleid werd. En dat zwijgen was borgtochtelijk zwijgen dat Hij uit soevereine liefde voor Zijn rekening had genomen. Hij heeft gezwezen in het graf dat door Hem geheiligd is, tot op de morgen van Zijn opwekking door de Vader om gesteld te worden in de staat van Zijn verheerlijking, om het verdiende heil toe te passen. En daarin is Hij de Eerste en de Laatste. Buiten Hem is geen leven, maar een eeuwig zielsverderf. De Alfa en de Omega is de eerste in de levendmaking. De inlijving in Hem door het wezen des geloofs deelachtig te worden, is de wedergeboorte. En door dat nieuwe leven der genade komt de zondaar tot de onberouwelijke keus om de Heere te vrezen. Het wordt een breken met de zonde, daar het hart vermaak mocht bekomen in het doen van de wil des Heeren. Het ootmoedig vragen: „Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal?” is wel de grondtoon van het nieuwe leven.

Door de dierbare werkingen van de Heilige Geest wordt de waarachtige bekering die in Christus is, het hart dierbaar. Daar Zijn ziel geheel bedroefd was tot de dood toe in het bewenen van de zonde, bekamt het hart de droefheid naar God die een onberouwelijke bekering werkt tot zaligheid.

In Hem is de rechtvaardigmaking, die het hart dierbaar wordt in het buigen voor Gods rechtvaardigheid met de bekentenis de eeuwige dood verdiend te hebben. Niet alleen de vergeving der zonden, maar ook het recht ten eeuwig leven wordt in Hem gevonden, bij het smaken van de liefde des Vaders.

Maar dat is niet het eindpunt van de orde des heils, want naarmate dat geloofsleven wasdom bekamt, begeert het hart met de Heere te leven en te wandelen voor Zijn aangezicht. Waar-toe de Schrift zegt: „Gelijk gij dan Christus de Heere hebt aangenomen, wandelt also in Hem.” Om zo tot roem van de Heere, den beelde Zijns Zoons gelijkvormig te worden in de heerlijkmaking. Maar door dat alles heen wordt het ook telkens weer een zwijgen voor het aangezicht des Heeren vanwege onze verdorvenheid, die het hart steeds meer wordt tot smart, om van de Heere te leren spreken tot verheerlijking van Zijn naam. Want de Gezalfd des Vaders is uw Alfa en Omega, uw Begin en Uw Einde. En Hij zal ten laatste over Zijn volk opstaan. Wat Job deed getuigen: „Want ik weet: mijn Verlosser leeft, en Hij zal de laatste over het stof opstaan; en als zij na mijn huid dit doorknaagd zullen hebben, zal ik uit mijn vlees God aanschouwen.” En alsdan zullen de verlostten eeuwig zingen van Gods goedertierenheid, want daarin is de volkomenheid van het Goddelijk verlossingsplan.

R. Kok.

VAN DE ADMINISTRATIE

Van onze hoofdredacteur kunt u elders in ons blad een verslag lezen van de gehouden „Ontmoetingsdag” j.l. zaterdag 28 augustus, waarom wij hier niet nader over zullen schrijven. Voor de Administratie is het ook weer een bijzondere dag geweest, waardoor wij weer zijn bemoedigd in ons werk voor „Bewaar het Pand”. De kollekte van die dag bracht het grote bedrag op van f 9869,47, te vermeerderen met f 900,51 aan „koffiegeld”, dus in totaal f 10.770,18. Wij mochten nog enkele giften persoonlijk, of per giro ontvangen, n.l. van Mw. S. te K. f 100,-, J. M. te M. f 25,-, Mej. v. d. R. te R. (die niet op de Ontmoetingsdag aanwezig kon zijn) f 25,-, en aan overbetalingen f 46,-. Voor de arbeid van Ds. den Butter ontvangen J. M. te M. f 50,-, f 35,- en f 10,-, voor alles onze hartelijke dank. Ook konden wij weer 16 nieuwe abonnees noteren, zodat wij ditmaal, naast de Heere, vele redenen hebben tot dankbaarheid. Wij blijven de belangen van ons blad bij u allen hartelijk aanbevelen!

Adm.: „Bewaar het Pand”, Kwartelstraat 74, Alphen aan Rijn. Giro 704350.

v. d. L.

Onze TWAALFDE ONTMOETINGS-DAG

Velen hebben met verlangen naar deze dag uitgezien. Dat bleek wel uit de opkomst en ook uit verschillende uitlatingen.

Reeds vroeg waren velen op stap gegaan. Dat moest wel. Vele jongeren en ouderen kwamen helemaal uit het noorden van het land en anderen uit het zuiden. Kampen ligt wel gunstig voor de noordelingen, maar op de kaart is wel te zien, dat zij die uit de kop van het land kwamen toch nog een hele afstand hadden af te leggen. Dat gold nog meer voor de zuiderlingen, want voor hen die bijvoorbeeld van de eilanden kwamen ligt Kampen ver weg. De zuiderlingen moesten dus nog vroeger op stap. Maar dat was voor hen geen verandering.

Het is bemoedigend, dat wanneer we in Sliedrecht samenkomen, dat voor de zuiderlingen gunstig ligt, er toch velen uit het noorden komen en dat wanneer we in Kampen vergaderen zich velen uit het zuiden opmaken naar deze plaats.

Het ontmoetingspunt was weer het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Kampen. Dat was opnieuw welwillend door de kerkeraad van die gemeente afgestaan. We zijn daar dankbaar voor. Vorig jaar was al gebleken, dat Kampen een zeer gunstige plaats is en dat dit kerkgebouw zich voor ons doel uitstekend leent.

Vele bezoekers waren er al vroeg. Ze kwamen met autobussen en met auto's of op andere wijze. Er werden handen geschud, gesprekken aangeknoopt enz. De kosten van de kerk en zijn echtgenote zorgden met behulp van de dames (en heren) uit Elburg en Doornspijk voor koffie enz. Velen hadden er na een lange tocht behoefte aan om wat te gebruiken. Nu daar was voldoende gelegenheid voor. Evenals vorig jaar was de ruimte naast het kerkgebouw daarvoor ingericht. Daar kon men rustig zitten. Daar werd koffie geschonken. Daar kon men frisdrank en koeken krijgen. Daar hadden persoonlijke ontmoetingen plaats.

De weersgesteldheid was bijzonder gunstig. Het was niet meer zo heet als het geweest was. Het was en bleef de hele dag tijdens de samenkomsten en middagpauze droog. Na afloop van de middagsamenkomsten begon het te regenen. Het kerkgebouw stroomde vol. Het is een groot gebouw, dat berekend is op 1000 à 1200 kerk-gangers. Niet alle plaatsen waren bezet, toen de morgensamenkomst werd geopend. We hoorden

een schatting van ongeveer 1000 bezoekers. We kregen de indruk, dat er ongeveer evenveel bezoekers waren als vorig jaar.

Vanaf de kansel was de schare samengekomen te overzien. Het deed goed zoveel bekenden te zien en zoveel jongeren onder de aanwezigen te bespeuren. Zonder jeugdigen zouden onze ontmoetingsdagen niet tot hun recht komen. De jeugdigen horen er ook bij. Zij moeten straks de plaats van ouderen innemen. Het deed ook goed weer zoveel oude bekenden onder de aanwezigen te ontdekken. Er waren er die de leeftijd van 80 jaar en hoger bereikt hadden. We zagen weer een oude bekende, die naar we menen al tegen de 90 loopt.

Het was al iets over half 11 toen we de morgen-samenkomst openden. We zongen samen psalm 27:5 en 7, we lazen Handelingen 28:1-15 en gingen voor in gebed. We heetten alle bezoekers uit het hele land, jongeren en ouderen, en ook de sprekers hartelijk welkom. We spraken woorden van dank, gericht aan de kerkeraad van de Gereformeerde Gemeente voor het beschikbaar stellen van het kerkgebouw, aan het kostenrechtspaar voor hun medewerking, aan het damescomité voor hun hulp.

Daarna volgden enkele mededelingen nl. over de gelegenheid om zich in de pauze op te geven als abonnee op „Bewaar het Pand”, voorzover men dat nog niet was, over het verstrekken van consumpties, over de collecte voor „Bewaar het Pand”, die het mogelijk moet maken om de abonnementsprijs van het blad op f 10,- per jaar te handhaven, op de gelegenheid om in de pauze elkaar te ontmoeten, te wandelen in de omgeving en de stad te bezichtigen.

We spraken verder nog enige woorden naar aanleiding van Handelingen 28:15. Paulus was een vervolger, maar de Heere werd hem te sterk op de weg naar Damascus. De Heere sprak tot Ananias: Ga heen, want deze is Mij een uitverkoren vat om Mijn Naam te dragen voor de heidenen en de koningen en de kinderen Israëls. Want Ik zal hem tonen hoeveel hij lijden moet om Mijn Naam. Paulus is gaan arbeiden in getrouwheid en hij heeft veel moeten doormaken: haat, gevangenschap, geseling, steniging, schipbreuk enz.

Paulus is hier op weg naar Rome. Hij was te Jeruzalem gevangen genomen en voor zijn rechters gedaagd. In alles was de haat openbaar gekomen, o.a. tegenover stadhouders Felix Tertullus klaagt Paulus aan: wij hebben deze man bevonden te zijn een pest, en een die oproer verwekt onder al de Joden, door de ganse wereld en een opperste voorstander van de sekte der Nazarenen.

Paulus werd door de Heere bemoedigd. Eerst al te Jeruzalem: Heb goede moed, Paulus, want gelijk gij te Jeruzalem van Mij getuigd hebt, alzo moet gij ook te Rome getuigen. Later in de storm op zee. Vrees niet, Paulus, gij moet voor de keizer gesteld worden en zie God heeft u geschonken allen die met u varen.

Toch was Paulus weer ontmoedigd. Er was ook zoveel tegen, de zorg voor de gemeenten, de omstandigheden waarin hij verkeerde, de weg die hem nog wachtte enz. En zo was Paulus van Malta vertrokken, aan wal gestapt en op weg naar Rome getrokken, begeleid door soldaten. Het was een moeilijke tocht. Maar de Heere bereidt hem opnieuw een verkwikking. Het gerucht van Paulus komt gaat al vooruit en bereikt de broeders te Rome. Zij gaan Paulus tegemoet om hem te verwelkomen. De ontmoeting vindt plaats te Appius markt en de Drie tabernen. Het is een ontmoeting tussen mannen die elkaar mogelijk tevoren niet gekend hebben, maar die hetzelfde leven en dezelfde strijd hebben. En zo ontmoetten ze elkaar in de Heere en mogen ze in onderlinge gemeenschap smaken wie de Heere is en blijft voor Zijn volk. Dat was een onverwachte verkwikking. En zo lezen we, dat Paulus God dankte. Hij mag Gods goede hand opmerken. Hij greep moed. Nu is hij gesterkt in de Heere en kan hij zijn weg vervolgen.

Paulus moest lijden omdat hij deel had aan Christus en Zijn werk. Dat geldt niet alleen Paulus maar allen die de Heere toebehoren. De Heere Jezus sprak: Indien u de wereld haat, zo weet, dat zij Mij eer dan u gehaat heeft. Indien gij van de wereld waart, zo zou de wereld het hare liefhebben, doch omdat gij van de wereld niet zijt, maar Ik u uit de wereld heb uitverkoren, daarom haat u de wereld. Gedenkt des

woords, dat Ik u gezegd heb: een dienstknecht is niet meerder dan zijn heer. Indien zij Mij vervolgd hebben, zij zullen ook u vervolgen. En Paulus schrijft aan Timotheus: En ook allen die godzaliglijk willen leven in Christus Jezus, die zullen vervolgd worden.

Daarom komen ze in de strijd, van buiten en van binnen, van alle kanten, op allerlei wijze. Maar de Heere komt steeds weer te bemoedigen door Zijn woord en Geest. Dan kunnen zij de weg vervolgen, ziende op Hem, door Zijn kracht. De Heere bemoedigt ook door de onderlinge gemeenschap tussen hen, die dezelfde strijd strijden. Ze komen bijeen, spreken met elkaar en verstaan elkaar.

Zo willen we ook onze ontmoetingsdagen zien. De bezoekers komen van alle kanten. Ze hebben hun vragen en omstandigheden, persoonlijk, kerkelijk, enz.

Nú wil de Heere spreken door Zijn woord, maar ook door het onderling samenzijn en het ontmoeten van elkaar. Dan zal het einde zijn als bij Paulus: dank aan de Heere en goedsmoeds, om zo de weg te vervolgen en gesterkt huiswaarts te keren.

We lieten zingen Ps. 46:1. Ds. Slagboom krijgt gelegenheid om te spreken over „Al de woorden dezes levens”.

In een volgend artikel hopen we op onze ontmoetingsdag terug te komen. Met uitzondering van wat Ds. Slagboom sprak kunnen onze lezers alles wat op deze dag gesproken werd in dit nummer van ons blad terugvinden, zij het in verkorte vorm.

B.

OPENINGSWOORD VAN DE MIDDAGVERGAEDERING

op de **ONTMOETINGSdag** van „**BEWAAR HET PAND**” gehouden 28 augustus 1976 te KAMPEN.

Waarde vrienden!

Wij willen ook vanmiddag de sprekers en u allen hartelijk welkom heten en geve de Heere Zijn zegen en de kracht van Zijn Woord, zowel in deze morgen beluisterd alsook nu.

We willen aan ons welkom een kort openingswoord verbinden over „EEN GODDELIJK REINIGINGSWONDER” en daartoe tot grondslag en uitgangspunt nemen, wat wij in het voorgelezen Schriftgedeelte lezen, II Kon. 2:21b „Zo zegt de Heere: Ik heb dit water gezond gemaakt; daar zal geen dood noch onvruchtbaarheid meer van worden.”

De laatste jaren heeft zich op ernstige wijze het probleem voorgedaan van l u c h t- en w a t e r- v e r o n t r e i n i g i n g, als gevolg van het uitlaten en de afvoer van giftstoffen vanuit o.m. de fabrieken.

Het is een nieuw probleem geworden vanwege de sterke ontwikkeling der techniek.

Toch is het ook weer niet een nieuw probleem, want uit het verband van de tekst blijkt, dat dit probleem zich ook voordeed bij de bewoners van Jericho, die zich tot de profeet Eliza wendden met een ernstige nood-situatie. Zij vragen om zijn bemiddeling en zeggen: „De woning dezer stad is goed, gelijk mijnheer ziet, maar het water is kwaad en het land onvruchtbaar.” Wat toch was het geval? Door hun éne waterwel liep een gift-ader, welke bederf bracht voor hun land, voor mens en vee via de vertakkingen van die waterwel door het land, tot ontzaggelijke schade en vrees voor de toekomst.

Dat zij zich met hun nood tot Eliza wendden was wel door de invloed, welke er van hem uitging, nadat hij van de Jordaan was teruggekeerd, alwaar hij door Gods kracht met zijn mantel het water van de Jordaan gekleefd had met de uitroep: „Wáár is de Heere, de God van Elia, ja, Dezelve?”

Eliza kan z é l f n i e t s bewerken en het water gezond maken. Maar hij mag zich beroepen op de God van Elia, Die hem een m i d d e l aanwijst. Hij zegt: „Brenge mij een nieuwe schaal en legt daar z o u t i n.” En die schaal met zout stort hij uit in de bedorven waterwel. Maar ook zal dat zout op zichzelf het water niet reinigen. Het is slechts middel tot de reiniging van het water. Daarom roept Eliza uit: „Zo zegt de Heere: Ik heb dit water gezond gemaakt!”

Dat men een n i e u w e schaal moest brengen was dáárom, dat Eliza wilde doen uitkomen, dat er van te voren geen geheime tovermiddelen in

waren gedaan, maar dat duidelijk aan 't licht zou komen het w o n d e r der reiniging.

Treffende lessen liggen er in dit reinigingswonder opgesloten en wel lessen voor ons volksleven, voor het kerkelijk leven, voor het gezinsleven en voor het Christelijk onderwijs.

„Water” is voorwaarde voor het leven, voor het levensbestaan. Zo is ook „water” een beeld van het „geestelijk” en „eeuwige” leven. Denk aan de geschiedenis van de ontmoeting tussen Christus en de Samaritaanse vrouw.

Allereerst is „water” beeld van ons volksleven. „De woning dezer stad is goed”, zo vertelden Jericho's bewoners aan Eliza.

Ons land stond eens bekend als het roemrijkste ten opzichte van cultuur en welvaart. En nog overtreft het vele andere landen en werelddelen.

Zo kende ons vaderland ook in het kerkelijk leven een gezegende tijd als vrucht van de Reformatie van 1517 en van de ná-reformatie. De zuivere prediking vond ingang. De reformatie stelde haar weer centraal in de eredienst. Rijke vrucht wierp zij af. Ons land was bedeed met vele kinderen des Heeren.

En hoe was het g e z i n s l e v e n? Och neen, niet volmaakt. Toch was het vroegere gezinsleven als een kweekplaats te zien van liefde en trouw, zowel van ouders als kinderen. Het ouderlijk gezag werd geëerbiedigd en ook werd er meer gehoorzaamheid getoond, wat niet wil zeggen, dat er geen ongehoorzame en ondeugende kinderen waren. Denk maar aan het gezin van Samuël. Zo werden in het gezinsleven over het algemeen 's Heeren inzettingen onderhouden door ouderlijk onderwijs en vaak „huis”-godsdiensden.

„De woning is goed”. Dat geldt ook ieder PERSOONLIJK. Mogen we door Gods algemene goedheid niet delen in vele onderscheiden voorrechten, zoals gezondheid, ons werk nog te kunnen doen, in kleding, voedsel enz.? We mogen ook nog in rust, zonder vervolging, opgaan naar Gods huis en verkeren onder het Evangelie van zaligheid.

„Maar het water is kwaad.”

Hoe is het in onze tijd gesteld met ons volk, met de kerken, met het gezinsleven en met de scholen, ja, met ons persoonlijk leven?

Helaas zien we verdervende giftbronnen openbaar komen, die ons volksleven, het kerkelijke en gezinsleven, de christelijke scholen en de mens zelf aantasten, zoals dat blijkt in de ontstellende afval van God, van Zijn Woord en dienst, van het onderhouden van Zijn inzettingen. Giftbronnen, zoals de moderne theologie, de moderne levensopvattingen over opvoeding, levensstijl en levenswaarden. De Bijbel zien we al ernstiger beroofd van haar Goddelijk gezag en als „tijd-gebonden” beschouwd.

De sociaal-ingestelde prediking laat christendom en de Marxistische ideeën samengaan. De normen, zoals Gods Woord en Wet die stellen, worden ingewisseld voor de revolutionaire leus: vrijheid, gelijkheid en broederschap, zoals destijds bij de Fransche revolutie gesteld werd, maar nu opnieuw en funester openbaar komt. Gelijke rechten voor ieder, voor man en vrouw, voor ouderen en jeugd. De jeugd moet „medezeggenschap” hebben in besturen van scholen en universiteiten. Dominees moeten de jeugd raadplegen over de prediking.

En betreffende de normen voor het zedelijk leven behoeven er geen vaste bindingen meer te zijn in de verlovingstijd en in het huwelijksleven. Men moet zich volkomen „vrij” kunnen uitleven. Dat is het recht van de mens. Alle eerbied is aan het verdwijnen zoals de eerbaarheid van de vrouw, hetgeen uitkomt in nudisme, in pornografische lectuur, in film en televisie.

Voorts geen eerbied meer voor het l e v e n en voor het b e z i t van de naaste. Roofmoorden en roofovervallen zijn aan de orde van de dag. Geen eerbied voor het ongeboren leven. De abortus-pleging vergt duizende moorden. En zo kunnen we voortgaan. Wáár is het eind van al deze gruwelen en vertreding van 's Heeren ordinantiën? Dat laat Gods Woord horen: „Die onrecht doet, dat hij nog onrecht doe en die vuil is, dat hij nog vuil worde. (Openb. 21).

En hoe is het gesteld met ons PERSOONLIJK leven?

Zijn we ontdekt aan de giftbronnen van het zonde-bederf in e i g e n h a r t? Verklaarde Christus niet: „Want van binnen uit het hart der mensen komen voort kwade gedachten, overspelen, hoererijen, doodslagen, dieverijen enz.”

Wij zijn in het paradijs van God, onze Schep- per afgevalen en zijn de duivel toegevalen, met al de gevolgen van dien.

Is ons verdorven bestaan tot een n o o d - s i - t u a t i e geworden? Heeft die ons tot God ge- bracht met de levensvraag: „Aangezien wij naar het rechtvaardig oordeel Gods tijdelijke en eeu- wige straf verdiend hebben, is er enig middel, waardoor wij deze straf zouden kunnen ontgaan en wederom tot genade komen?

Zie, dan is er é é n m i d d e l, namelijk te worden behouden door het Evangelie van vrije genade en zaligheid, in Gods Woord geopen- baard!

Daarvan is die schaal met het zout een treffend voorbeeld als een wonder van Gods barmhartig- heid en goedheid jegens Jericho's inwoners.

Nu zal echter zout water het land eigenlijk on- vruchtbaar maken. Ook de „dode zee” is er een bewijs van.

H i e r is zout door het wonder Gods middel tot reiniging en zuivering geweest.

Zo is het Evangelie des kruizes de Joden een ergernis en de Grieken een dwaasheid maar hun, die geloven, is het een kracht Gods tot za- ligheid, zo lezen we.

Zout is bederfwerend, zuiverend en bewarend. Zo gebruiken ook wij het tot conservering van eetwaren.

Welnu, zo is ook de uitwerking van het Woord Gods, toegepast door de Heilige Geest.

Het Evangelie van Gods genade, is niet u i t e n n a r d e mens, maar van GOD gegeven en wel vanuit Zijn eeuwige Vrederaad en in de tijd ge- openbaard, namelijk: in Christus Jezus, door Zijn verdienste en borgwerk.

We lezen in Levit 2 : 13, dat elke offerande MET ZOUT moest gezouten worden, heenwijzend naar Hem, Wiens dierbaar b l o e d reinigende, ver- zoenende, vernieuwende, gezondmakende en be- warende kracht heeft.

Zo moet die vernieuwende en reinigende kracht van Zijn bloed door het Evangelie, toegepast door de Heilige Geest, komen in de giftbron van ons h a r t, zodat het WONDER der vernieu- wing plaats heeft. Het verduisterd verstand wordt verlicht, de boze wil omgebogen en de hartstochten geregeld, gereinigd.

Zout doet ook onze spijzen smakelijk worden.

De dichter van psalm 119 kende dit. Hij zegt:

**„Hoe zoet zijn mij Uw redenen geweest!
Geen honig kon 't gehemelt' beter
smaken.”**

Kent u dat vrienden?

Maar nu moet dit zout van het Evangelie der genade o o k komen i n ons volksleven, in het kerkelijk- en gezinsleven, op onze scholen.

Dán zal de Heere ons weer het goede doen zien, naar psalm 85.

Dán zal Gods Kerk g e e s t e l i j k e v r u c h t openbaren. „Daar zal „geen dood, noch onvrucht- baarheid meer van worden.”

Maar hoe is dat nu bij Gods kinderen? Horen we hen niet meermalen klagen over zoveel on- vruchtbaarheid? Zeer zeker en dat is tot hun smart, wanneer het niet als een „dode” klacht wordt geuit.

Nu is die vruchtbaarheid hier niet altijd even sterk. In wezen, dat is in Christus, is zij volko- men, maar de beoefening van de heiligmaking is hier ten dele. Eens zal zij wèl volkomen zijn. Ten slotte: het zout heeft ook BEWARENDE kracht. Gods kinderen worden bewaard in de kracht Gods, door het geloof, zo lezen we. Chris- tus sprak tot de Joden: „En niemand zal ze uit Mijne Hand rukken.” Joh. 10 : 28b.

Die bewaring ligt dan ook eeuwig vást, gewaar- borgd in de garantie Gods!

Toch moet Gods kind, ziende op zichzelf, wel eens zuchten: Zie, daar zal de Heere voor zor- gen. Want Hij getuigt: „Ik heb dit water gezond gemaakt!”

„Want bergen zullen wijken en heuvelen wan- kelen, maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen, zegt de Heere, uw Ontfermer!”

v. L.

BEGENADIGD IN EEN BANGE TIJD

De kerk is op retour. Dit wordt nogal eens ge- zegd. Echter wanneer twee hetzelfde zeggen, be- doelen ze nog niet hetzelfde. Op onderscheiden wijze wordt over de teruggang van de kerk ge- sproken. Ook wij zouden wellicht het één en an- der kunnen zeggen over de teruggang van de kerk. Maar nu de vraag: hoe zijn we er onder

gesteld? Grijpt de werkelijkheid van de kerk, intern en extern, ons aan? Lijden we er onder? Wanneer U onze samenkomsten slechts ziet als protestsamenkomsten, of als demonstratiesa- menkomsten, waarin uitgesproken wordt wij zijn de ware belijders en aanhangers van de zu- vere waarheid, dan hebben we geen boodschap voor U. Voor wie lijdt om de kerk is er een boodschap in Gods Woord. Die boodschap vinden we o.m. in Openbaringen 12 : 14 - 17.

Johannes, verbannen naar het eiland Padmos, had het zeer moeilijk. De stand en de toekomst van de kerk hield hem bezig. Daarmee was hij bezet. Het liet hem niet los.

Hij was een lid en zelfs een dienaar van de kerk. Hij had de kerk van harte lief. En wat zal er, ziende de werkelijkheid, van de kerk te- recht komen? Hoe rijk heeft de Heere hem niet bemoedigd. Wat de Heere hem toonde, moest vastgelegd worden in 'n boek tot troost, bemoedi- ging, tot opscherping van de kerk bijzonder in de eindtijd.

In de hemel is hem veel getoond. Nu laat de Heere hem zien, hoe de kerk voor de Heere is. Zij is bekleed met de zon. Dit wijst op haar hoogheid, haar heerlijkheid. En de maan is onder haar voeten. Dat spreekt van haar heerschappij over de hele wereld. Op het hoofd draagt zij een kroon van twaalf sterren. Zij is overwinnares. Zij glorieert tot in eeuwigheid. Zij is de koningin des hemels. Tot die kerk behoren allen, die we- deromgeboren zijn. Allen, die Christus door een waar geloof zijn ingelijfd. Allen, die kennen de waarachtige bekerings tot God.

Maar nu ziet Johannes een ander beeld van de kerk. De kerk zoals zij is op de aarde. Weer- loos, machteloos, krachteloos. Tegenover haar staat een sterke vijand. Een vijand, die haar dodelijk wil treffen. Hij heeft zich eerst gericht op het Kind, dat de vrouw baren zou. Maar het geboren Kind ontkwam aan zijn klauwen. Het Kind kon niet gedood worden, maar nu moet de vrouw gedood. Gedood omdat de vrouw één is met 't Kind. Omdat de vrouw is van 't Kind. Goddelijk mysterie, maar waar, zij is de bruid, de eeuwige vrouw van het Kind. Als een geweldig, verschrikkelijk monster wordt de vijand aan Jo- hannes getoond. Hij was naar zijn oorsprong van hoge kom-af. Zijn plaats was in de hemel. Hij was een onderdaan van God. Hij heeft echter zijn Souverein de gehoorzaamheid opgezegd. Hij werd de revolutionair in de hemel. De troon- dienaar Gods veranderde in een grote draak. Ge- weldig en sterk. Zijn huid werd roodgekleurd. Dit spreekt van zijn bloeddorst en vernielzucht. Hij wil alles vernielen wat van God is. Hij wil de macht over alles in handen hebben. Hij wil heersers zijn over het gehele heelal. Over heel de schepping Gods. Hij wil God zijn. Om dit te bereiken laat hij zijn kracht zien. Die kracht is geweldig. Imponerend. Men moet er voor beven en sidderen. Hij heeft zeven hoofden, tien hoor- nen en op zijn hoofden zijn zeven koninklijke hoeden. Hij verschijnt als God. Hij is niet al- leen. Een derde deel van de hemelglorie is zijn gevolg. Hij heeft God niet kunnen overwinnen. Maar toch heeft hij een overwinning op God behaald. Een derde van de geschapen engelen heeft hij geworpen op de aarde. Hij zelf kwam ook op de aarde terecht. Hij werd door God neergeworpen op de aarde. Daar laat hij ook zijn verwoestende kracht zien. Daar wil hij zijn wraak nemen. Maar de ene nederlaag volgt op de andere. De door God ontstane kerk ver- dwween niet van de aarde. De beloofde Koning der kerk werd geboren. Hij bleef staande in de tijd van de verzoeking op aarde. Als de grote Triumfator resideert Hij nu in de stads Gods. Vanuit de hemel sprak Hij tot Johannes: „Ik ben de Eerste en de Laatste; en Die leef en Ik ben dood geweest en zie, Ik ben levend in alle eeuwigheid, Amen. En Ik heb de sleutels der hel en des doods”. En zal nu Zijn kerk, die Johannes ziet staan als een weerloze, als een machteloze, als een krachteloze tegenover de draak, de grote slok-op verdwijnen? Raakt Christus Zijn kerk kwijt? Neen! Nooit! Aan de vrouw werden ge- geven twee vleugels van een grote arend. Vleugels van de koning onder de vogels, groot in kracht en snel in vlucht. Die vleugels zijn haar gegeven. Dat is Gods gave. De Heere geeft. De satan neemt. Hij steelt. Hij beschikt over geroofde macht en kracht. Satan is de grote dief. En al zijn onderdanen buiten en in de kerk zijn die- ven. Op de aarde zijn geestelijke dieven, maar ook geestelijke dieven zullen het koninkrijk Gods niet ingaan. De kerk ontvangt. Leeft van

het gegevene. Ziet uit naar Gods gave. Zij kan niet buiten Gods gave leven. De kerk is een smekende, bedelende kerk. In Zijn gave betoont de Heere Zijn zorg over Zijn kerk. Hij maakt waar, dat de poorten der hel zijn gemeente niet zullen overweldigen. Wat moeten we nu onder die vleugels verstaan? We denken aan het geloof en het gebed. Vleugels zijn geen wapens om aan te vallen en te verslaan, maar om te vluchten en te ontkomen. Door het geloof wordt in nood gevlucht tot de Heere. Door het geloof wordt geloofd in Zijn almacht, Zijn bewaring, Zijn ge- trouwheid. Hij zal nooit laten varen het werk Zijner handen. Door het geloof wordt men ge- sterkt tot de dienst, waartoe de Heere roept. Naast het geloof is er ook het gebed. Een mach- tige, sterke vleugel door de Heere gegeven. In het gebed, in het smeekgebed roept men de Hee- re aan. Doet men een beroep op de onwankel- baarheid van Zijn Woord, van Zijn heilsbelof- ten. Door beide is men veilig tegen de verwoes- ting door de satan. Op haar plaats door de Hee- re haar gegeven zal de kerk ook blijven. Dat is de woestijn. De woestijn is de verblijfplaats van de kerk. Dit doet ons denken aan de gang van Israël na de uittocht uit Egypte. De gang door de woestijn is het beeld van Gods kerk op aarde. Het uitgeleide volk kwam in een doden-oord te- recht. In de woestijn was Israël ten dode op- geschreven. Maar ziet de trouwe zorg, leiding en bewaring des Heeren. De woestijnkerk in het verleden ging delen in de gunsten Gods. De kerk van het heden wordt door de Heere gevoed. Hij laat Zijn kerk voeden. Een arm, hongerig volk wordt gevoed. Gevoed door Zijn Woord, de ver- kondiging van het Woord en de bediening van de sacramenten. De prediking is bijzonder de voe- ding van Gods kerk. Nu hoort men weleens, dat men stenen voor brood krijgt. Dit is een trieste werkelijkheid. Maar het is een duidelijk bewijs, dat men niet te doen heeft met een ware dienst- knecht van God. Gods ware dienstknechten ge- ven geen stenen voor brood. Zij hebben zelf het brood niet. Dat brood moet hun geschonken wor- den. Telkens weer En dat geschiedt tot het einde van de wereld.

Gelijk Obadja in een donkere tijd de profetenzo- nen heeft onderhouden, zo zal de Heere er voor zorgen dat Zijn gunstelingen ook vandaag voedsel krijgen. Het gehoorde of gelezen woord zal teerkost op de weg zijn.

Hij zal hen nimmer om doen komen in duren tijd of hongersnood. De kerk zal niet vergaan. De draak kan haar niet vernietigen en zij komt niet om van geestelijke honger. Maar er is nog meer en op dat meerdere moet ook acht ge- geven worden. Ja, daar moet wel bijzonder aan gedacht worden. De satan heeft nog een ander wapen. Lukt het niet door geweld, dan zeker door list en verleiding. De satan is een draak, maar ook een slang. Hij is sluw en heeft een lis- tig karakter. Hij wordt genoemd de oude slang. Hij is oud. Hij heeft een lange staat van dienst. In die lange staat van dienst heeft hij veel ge- leerd. Hij is schrander en bezit de gave om met iedereen om te gaan. Hij kan spreken met intel- lectuelen en met eenvoudige burgers. Hij kent hun beider taal. Hij gevoelt zich nergens onwen- nig. Hij gevoelt zich in elke kring thuis. Hij heeft tijd en neemt tijd om zijn doel te bereiken. Hij komt overal binnen. Hij verschijnt als een engel des lichts. Hij weet zijn ware aard te ver- bergen. Hij is vriendelijk, zeer vriendelijk. Wel- willend. Hij wil luisteren en formuleert zodanig zijn vragen, dat men daarop ingaat. Hij is thuis in de wereld van de politici, in de wereld van de filosofen, in de wereld van de theologen. Hij is thuis in de wereldgeschiedenis. In het boek der kerk: Gods Woord. De kerkgeschiedenis zit in zijn hoofd. Zijn manier van werken en z'n hoofd- doel worden ons getekend in vs. 15. Hij zoekt de kerk te verderven. De kerk moet de verdrin- kingsdood sterven. In de woestijn ontstaat door de macht van de satan een rivier. In die rivier moet de kerk ondergaan. Nu is water zoals we weten zeer aantrekkelijk voor kinderen. Er gaat een aantrekkingskracht van uit. Het kind gaat naar het water niet beseffend dat een rivier, de zee levensgevaarlijk is. Hoevelen zijn er niet in een rivier, in de zee verdrongen. In het aanleg- gen van een rivier in de woestijn wil de satan blijk geven van zijn hartelijkheid, zijn toegene- genheid tot de kerk. Zijn zorg voor de kerk. Wanneer we nu denken aan zijn rivier, aan zijn stroom dan moeten we denken aan verschillen- de zaken die door hem zeer aantrekkelijk wor- den voorgesteld. Zaken, die in het gesproken en

geschreven woord aan de orde worden gesteld. Het communisme is geen dreigend gevaar meer. Men is voorstander van volksdemocratie. En van het Marxisme kunnen wij christenen wel heel wat leren. Verschillende uitspraken van Marx zijn annex met die van Jezus. De doorvoering van de democratie op alle terreinen van het leven levert geen gevaren op voor de kerk. Er blijft toch vrijheid van godsdienst? De kerk zal vrij zijn, maar een ander moet ook vrij zijn in zijn doen en laten. Je kunt trouwen of hokken. Je kunt voor of tegen abortus zijn. Laat ons vrij en ook jullie vrijheid is verzekerd. De kerk is toch niet tegen democratie? Wat het geestelijke denken betreft, daarin is ook de invloed van satan merkbaar. Heel listig en acceptabel. Men wil vasthouden aan de belijdenis der vaders. Maar niet zo sterk als het voorgeslacht dit deed. We constateren daar een overtrokkenheid van de belijdenis. De belijdenis werd weleens teveel gezien als de tweede Bijbel en we hebben maar één Bijbel. Men liet meer de belijdenis dan Gods Woord spreken. En de belijdenis is een menselijk geschrift. Dus feilbaar. In vele opzichten is de belijdenis ook een eigentijds geschrift. In bepaalde opzichten doet de belijdenis het niet meer vandaag. We moeten terug naar de Bron. Het Woord alleen. En hoe moet dat Woord gezien en gelezen worden? Dat komen we aan de weet via het werk van de theologen.

Zij weten het. Zij zijn mannen van het vak, van de wetenschap. Zij weten meer dan een eenvoudige dorpspredikant.

En wat het eigene van het geestelijke leven betreft. Het voorgeslacht werd opgevoed bij de heilsorde. Die opvoeding was systematisch. En dat heeft ontzettend veel verwarring gebracht. Welk een strijd en twist is er niet door ontstaan in de kerken. Het komt heel eenvoudig aan op het geloof. Zeker komt het aan op het geloof. Dit leert ons het Woord duidelijk, maar waarin ligt nu het gevaarlijke? Dat gesuggereerd wordt, dat men het geloof heeft. Men komt van het geloof tot de wedergeboorte. Het is niet meer roeping, wedergeboorte, geloof, maar roeping, geloof, wedergeboorte. De noodzaak van een daad Gods in de mens wordt overbodig gesteld. Zelfonderzoek is ook overbodige zaak geworden. Zelfbedrog is uitgesloten. Kenmerken tot toetsing en onderwijs moeten in de prediking niet mee genoemd worden. Ze zijn belemmeringen tot ontplooiing en bloei van het geloofsleven. In het verleden leefde men veel te veel bij de verticale lijn: God-mens; mens-God, wij moeten ons meer op het horizontale vlak bewegen. De prediking moet meer sociaal en politiek gericht zijn. We moeten geactiveerd worden om de structuren in de samenleving te veranderen. Op ons rust de plicht om het geloof waar te maken door daden. Het geloof wordt zo functioneel gemaakt. En als de functionaliteit van het geloof niet duidelijk openbaar wordt, zijn Evangelie en geloof tot nul gereduceerd. Het evangelie hangt af van onze menselijke daden.

De visie op de Zondag is ook te strak en belijnd geweest. Hebben we daar de gevolgen niet van gezien? Je kunt gelovig zijn, zonder naar de kerk te gaan. En waar staat beschreven, dat men tweemaal naar de kerk moet gaan? De natuur is ook Gods schepping en ook in de natuur kun je op die dag God dienen. En wat de kleding betreft, je kunt naar de kerk gekleed gaan zoals je dat zelf wenst. Het komt niet aan op het uiterlijke, maar wie je bent. De Heere kijkt niet naar je kleding, maar naar je hart.

Wat het kinderaantal betreft, dat mag je zelf bepalen, als je kinderen maar blijft zien als een zegen des Heeren.

En als het gaat over de kerken. In elke kerk is wat goeds. Kettters zijn er niet meer. Er is slechts sprake van een genuanceerd denken. Men is wel eens scherp tegenover elkaar, maar zoals het in de wereld gaat, gaat het ook in de kerken. Men is vriendelijk tegenover elkaar, en men staat gezamenlijk soms glimlachend op een foto.

In verschillende secten moeten we het goede zien en van het goede kunnen we als kerken leren. Denk maar aan Youth for Christ met hun koffiebarkas.

De duivel gaat vandaag zeer listig en sluw te werk. Hij maakt alles grijs. De grote verleider is druk aan het werk. Zullen we in de aantrekkelijke stroom, rivier van de satan onder gaan? Alleen Gods genade bewaart. Door het verlicht verstand, gewerkt door Gods Geest zien en door-

zien we de listige aanslagen van de satan. We komen dan in de strijd. De slang verandert zich weer in een draak. Hij richt zich tegen het zaad van de vrouw. Tegen allen die de geboden Gods bewaren en de getuigenis van Jezus Christus hebben. Maar de Koning der Kerk blijft getrouw. En tot Zijn getrouwen zegt Hij: „Omdat gij het woord Mijner lijdzaamheid bewaard hebt, zo zal Ik ook u bewaren uit de ure der verzoeking, die over de gehele wereld komen zal, om te verzoeken, die op de aarde wonen.

Die overwint, Ik zal hem maken tot een pilaar in de tempel Mijns Gods en hij zal niet meer daaruit gaan en Ik zal op hem schrijven de naam der stad Mijn Gods, namelijk des nieuwen Jeruzalems, dat uit de hemel van Mijn God afdaalt en ook Mijn nieuwen Naam”.

M. C. Tanis.

SAMENVATTING VAN HET SLOTWOORD, gesproken op de ontmoetingsdag te Kampen, door Ds. H. C. v. d. Ent.

Geliefde vrienden en vriendinnen, jongen en ouden :

Wij zijn weer gekomen aan het einde van deze ontmoetingsdag te Kampen. Het is de twaalfde ontmoetingsdag, die wij met elkander hebben mogen beleven.

Wij hebben in het laatste nummer van „Bewaar het Pand” enkele gedachten gewijd aan het woord kampen. Kampen is de naam van een plaats, de plaats die wij vandaag hebben bezocht en ook hebben kunnen bezichtigen. Kampen is ook een werkwoord en dan wijst het op „strijden”.

Straks gaan we de plaats **Kampen** verlaten, maar het werkwoord **kampen** blijft; en gaat, als het goed is met ons mee. Daarom wilden wij u aan het einde van deze dag, enkele gedachten over het werkwoord „kampen”, dat is „strijden” meegeven. Wij denken in verband hiermee, aan hetgeen Paulus heeft geschreven aan zijn jeugdige vriend en broeder Timotheus en wat u lezen kunt in 1 Tim. 6:12a: „Strijd de goede strijd des geloofs”.

Het is niet alleen een woord van Paulus aan Timotheus, maar het is het Woord van God, dat tot ons allen komt. Laat een ieder daarom dit „bevel Gods”, als aan hem gegeven, ter harte nemen.

Daar was in de tijd van Timotheus veel strijd in de wereld, op allerlei terrein. Daar werd gestreden op het oorlogsveld. Daar werd ook gestreden in de stadions, waar men de sport beoefende. Daar werd ook gestreden in de wereld der geleerden, waar de filosofen van die tijd, hun meningen probeerden ingang te doen vinden. Wanneer u de dingen in grote lijnen weet te zien, is er nog niet zoveel veranderd, al leven wij zoveel eeuwen, nadat deze woorden door Paulus geschreven zijn. Want ook nu wordt er nog strijd gevoerd door de volkeren met elkander, een strijd, waarvan de aarde doordrenkt wordt met bloed, een strijd, die aan duizenden het leven ontnemt.

Zo ook op het terrein van de sport. Dit is een strijd die duizenden in zijn ban heeft, doch die op z'n hoogst de strijders niet meer verleent dan een verwelkelijke kroon.

Strijd is er ook op het terrein der geesten in het jaar 1976. Het gevolg hiervan is niet zelden, dat men hete hoofden krijgt en koude harten, en die de mens uiteindelijk buiten de hemel laat.

In zulk een wereld werd Timotheus en worden ook wij opgeroepen tot de strijd. Maar dat is dan een andere strijd, dan de wereld voert. Het is de „goede strijd des geloofs”.

Wat is dat eigenlijk voor een strijd?

Het is geen vleselijke strijd, maar een geestelijke strijd. Om die goede strijd te kunnen strijden, moet men een gelovige zijn. En dan geen gelovige, zoals er vandaag zovelen zijn, die het alleen maar in hun hoofd hebben zitten, maar een echte gelovige. Dat is een mens, die door de Geest Gods wederomgeboren is. Zulk een strijder heeft een hart dat voor de Koning klopt. Daar komt het voor alle dingen op aan. En dan laat zich de vraag niet onderdrukken: Heb ik zulk een hart? Hebben wij zulk een hart? Want als we zulk een hart niet hebben, dan kunnen we wel strijden, maar dan doen we het op z'n best niet beter dan een huurling. En huursoldaten zijn de besten niet. Die strijden alleen maar om geld, en misschien ook nog een beetje om eigen eer, maar niet met hun hart voor de ko-

ning, waar zij zich aan verhuurd hebben.

Een wedergeboren mens heeft een hart waarin de liefde tot God uitgestort is. Als hij strijdt, dan doet hij het uit liefde tot God en tot de zaak van God. Want die twee liggen in het verlengde van elkander. Voor God strijden en onverschillig zijn ten opzichte van alle dingen die met het koninkrijk Gods te maken hebben, is een onbestaanbare zaak.

Strijd de goede strijd des geloofs!

Dat lijkt misschien gemakkelijk, maar zo eenvoudig is het niet. Daar komen de echte strijders wel achter. Want die echte strijders krijgen in de eerste plaats met zichzelf te doen. Wie zouden zij moeten zijn en wie zijn zij? Daar hadden zij vóór hun bekering niet zo'n erg in. Toen waren zij met Paulus, toen hij nog Saulus genoemd werd, tamelijk tevreden over zichzelf. Doch toen God hen het nieuwe leven gaf, ontdekten zij ook nog een oud bestaan te hebben, dat is een boze natuur, die naar zijn aard en wezen Gode vijandig is. Zij moesten daarom gaan strijden tegen zichzelf. Tegen hun ongelovig bestaan, tegen hun zondig bestaan. Om gelovig te leven, dat is om Gode welbehagelijk te leven (want zonder geloof is het onmogelijk om God te behagen), moet er meer dan één veldslag geleverd worden. Het is een strijd die het ganse leven duurt. Eerst wanneer men sterft, komt er een eind aan.

Strijd de goede strijd des geloofs!

Die strijd moet ook gevoerd worden tegen de naaste omgeving. Men komt niet zelden in konflikt met zijn eigen huisgenoten en plaatsgenoten en ook kerkgenoten. Van nature toch is elk mens een volgeling van de vorst der duisternis en begeert hij de wil van zijn vader te doen, dat is de duivel. En zijn begeerte is, dat men zonde doet. Men moet dan gaan strijden tegen alles wat in strijd is met het Woord van God. En dat is nogal wat. Een blind mens ziet daar niets van. Maar iemand die de ogen geopend zijn, gaat het zien, dat alles wat niet uit het geloof is, zonde is. Zij moeten het dan wel eens smadelijk horen: Bij jou is alles zonde. Je komt dan te boek te staan als een onmogelijk mens, een mens waar niet mee te leven is. Een mens die overal tegen is enz.

Zulk een strijder krijgt dan ook alles tegen. Dat maakt de strijd zo omvattend. Terwijl men in die strijd wel eens het gevoel heeft van alleen te staan. Hoe zwaar kan dan de strijd zijn. Hoe onmogelijk aan de kant van de mens. Wie kan hem in eigen kracht volbrengen? Dat is een menselijk onmogelijke zaak. Want de vijanden zijn ontelbaar. De vijand is oppermachtig.

En toch, de opdracht, het bevel blijft: Strijd de goede strijd des geloofs! Nu is dit het wonder, dat Hij, Die Zijn volk oproept tot de strijd, weet wat Zijn strijders van node hebben. Hij kent ze. Hij weet wat van Zijn maaksel is te wachten. Dat ze zwak van moed en klein zijn van krachten en stof van jongsaf zijn geweest. Hij wil dat ze met hun zwakheid met hun onvermogen steeds weer bij Hem terechtkomen. Want Hij is Israëls God, Die krachten geeft. Van Wie al het volk zijn sterkte heeft. Hij wil Zijn kracht in hun zwakheid volbrengen. En welzalig is dan hij, die al zijn hulp en al zijn kracht alleen van God verwacht. Die wordt ook door de Heere niet beschaamd. Die komt er achter dat Hij krachten geeft. Die wordt heilig beziel, door de Heilige Geest. Die wordt met kracht omgord. Die wordt moedig als een jonge leeuw. Die kan het David wel eens zeggen: Met mijn God spring ik over een muur en dring ik door een bende. Ik zal vol heldenmoed. Daar mij Zijn hand behoedt, Tien-duizenden niet vrezen. Schoon ik van alle kant Geweldig aangerand En fel geprangd moog wezen.

Strijd de goede strijd des geloofs!

Men gaat dan het strijdperk weer in, de vijand tegemoet. Want het gaat tenslotte om de eer, de Naam en de zaak des Heeren. Men strijdt dan tegen zichzelf, de duivel, de wereld en de zonde. En ook tegen al diegenen die vijanden zijn van vrije genade. Dat zijn godsdienstige mensen, die met een beetje godsdienst en heel veel werelddienst toch denken de Heere te kunnen behagen. De zodanigen willen twee heren dienen. En dat is een bijbels onmogelijke zaak. Want men kan niet God en de wereld dienen. Het is altijd van tweeën één. Nooit: kerk en wereld, maar altijd: kerk of wereld.

Strijd de goede strijd des geloofs!

Dat een ieder dit bevel, van uit de liefde tot God in zijn hart, ter harte zal mogen nemen. Laat daarom een ieder zichzelf maar onderzoeken, of

de liefde tot God in zijn hart leeft. Want anders verdagen we met al onze panddagen in een onheilige strijd, waarmede we de Heere ook niet kunnen behagen.

Strijd de goede strijd des geloofs!

Paulus heeft na zijn bekering, altijd in het strijdperk verkeerd. Vóór zijn bekering verkeerde hij ook in het strijdperk. Maar toen streed hij aan verkeerde kant. Zoals er nu nog zovelen aan de verkeerde kant strijden en dan onder een Christelijke vlag. Doch God is machtig, om er ook nu nog velen van koning te doen veranderen. En dan verandert men ook van leger. Dan komt men aan de goede kant te staan. Dan gaat men de goede strijd strijden. Dan zoekt men ook het Pand te bewaren. Dat is het evangelie van vrije genade. Dat draagt men uit en dat wil men ook vernemen. Dat is het evangelie, waar het schepsel op z'n diepst wordt vernederd en waar God op het allerhoogst wordt verheerlijkt.

Strijd de goede strijd des geloofs!

Paulus was aan het eind van de strijd, toen hij deze woorden aan Timotheus schreef. Hij zegt: Ik heb de goede strijd gestreden. Hij zegt niet: Ik heb de strijd goed gestreden. Want ach, welke strijder zou dit van zichzelf durven zeggen? Elke strijder weet, dat het een strijd is die hij te voeren heeft, die met vallen en opstaan gepaard gaat. Maar aan het eind wacht toch elke ware strijder, de kroon, de onverwelkelijke kroon, die de Rechter hem in die dag geven zal. Paulus heeft hem ontvangen, en Timotheus ook, en zovelen die met hen dezelfde strijd gestreden hebben.

Strijd de goede strijd des geloofs!

We gaan weer naar huis, ieder naar het zijne. Wij weten niet van een ieder hoe de omstandigheden zijn waarin hij verkeert. Deze kunnen moeilijk zijn. Persoonlijk, huiselijk, kerkelijk, misschien ook maatschappelijk. Het terrein van het leven is zo uitgebreid. Doch als ge wettig gestreden hebt dan wacht ook u de kroon der rechtvaardigheid, want die wordt aan allen gegeven, die Zijn verschijning hebben liefgehad.

Strijd de goede strijd des geloofs!

Mogelijk hebt u wat moed gekregen om verder te gaan. Houdt het oog op Hem gericht, Die tot strijden roept en Zelf voor de uitkomst in staat. Dan zult ge beleven, wat we ten besluite samen willen zingen:

Hoe zalig is het volk dat naar Uw klanken hoort;
Zij wandelen Heer in 't licht van 't Goddelijk aan schijn voort.
Zij zullen in Uw Naam zich al de dag verblijden,
Uw goedheid straalt hen toe, Uw macht schraagt hen in 't lijden
Uw onbezweken trouw zal nooit hun val gedogen
Maar Uw gerechtigheid hen naar Uw Woord verhogen.

Gij toch, Gij zijt hun roem, de kracht van hunne kracht.
Uw vrije gunst alleen wordt d'ere toegebracht.
Wij steken 't hoofd omhoog en zullen d' eerkroon dragen
Door U, door U alleen om 't eeuwig welbehagen
Want God is ons ten schild in 't Strijdperk van dit leven.
En onze Koning is van Israëls God gegeven.

Amen

JEUGDAPPELDAG IN DRIEBERGEN

De Christelijke Gereformeerde Jeugdverenigingen van Driebergen en Sliedrecht-Centrum hebben evenals vorig jaar, gezamenlijk een appeldag voor de jeugd georganiseerd.

Deze dag wordt D.V. 25 september gehouden in de recreatiezaal van „Het Grote Bos” aan de Arnhemsebovenweg tussen Driebergen en Doorn. De dag begint om 10.30 uur en wordt om 15.30 uur gesloten. De bijeenkomst is voor ieder vrij toegankelijk. Het thema voor deze dag is: „Wat wilt Gij dat ik doen zal”.

De opening van deze dag zal worden verzorgd door ds. P. Beekhuis uit Noordeloos. Verder hopen in de morgenbijeenkomst te spreken: Ds. L. W. van der Meij uit Middelharnis en Ds. A. van de Weerd uit Zeist.

Na een pauze van 12.00 uur tot 14.30 uur volgt een forumdiscussie waaraan de beide sprekers

en enkele leden van de verenigingen zullen deelnemen.

De vereniging van Sliedrecht-Centrum zal een klankbeeld verzorgen.

De sluiting zal verzorgd worden door Ds. M. C. Tanis van Sliedrecht-Centrum.

WEER NAAR CANADA

3

We zouden nog schrijven over de bouw van een school voor Dundas en Hamilton. Dit is een zaak, die niet alleen voor deze gemeenten van belang is. Er zijn nog andere streken, waar de bouw van een eigen school wellicht kan worden aangepakt. Evenals er in ons land verschillende Reformatische scholen worden opgericht. Vorig jaar hebben we van nabij gezien wat er met liefde en samenwerking tot stand kan worden gebracht. In Norwich is een gemeente, die behoort tot de Gereformeerde Gemeenten in Nederland en Noord Amerika. De laatste jaren is die gemeente tot grote bloei gekomen. Sinds enkele jaren staat daar Ds. A. M. den Boer, die zich voor de gemeente geeft. Hij heeft 't belang gezien van een eigen school. Hij heeft er voor geijverd. Hij heeft niet gerust voor er plannen konden worden gemaakt en uitgevoerd voor de stichting van een eigen school. Dat vroeg gezamenlijke inspanning, ook op financieel gebied, want de mensen moeten zelf de kosten van de school en ook de exploitatie-kosten betalen, inbegrepen de salarissen van de leerkrachten. Vorig jaar kon de school te Norwich worden geopend. Er kwamen dadelijk al meer leerlingen dan er verwacht werden. Er komen mensen van elders zich in Norwich vestigen, omdat daar een school is, waar zij hun kinderen aan kunnen toevertrouwen. Al spoedig bleek de noodzaak om de school uit te breiden. Toen we deze zomer in Norwich waren was men al druk met de bouw bezig. Het gaat om 6 nieuwe lokalen erbij. Daardoor kan het onderwijs worden uitgebreid tot tien leerjaren. Dat vraagt inderdaad een grote inspanning van velen, maar men heeft het er voor over.

We hadden het bij ons bezoek aan Ds. den Boer ook over de bouw van een school voor de kerken te Dundas en Hamilton. Hij achtte dat van heel groot belang. Hij had bezoek gehad van een commissie uit de schoolvereniging te Dundas en Hamilton. Men had zijn advies gevraagd en dat had hij gegeven. Hij acht het — zo zei hij ons — van de allergrootste betekenis dat bij de opening van een school — dus dat geldt ook voor die te Dundas en Hamilton — er geen schuld of nagenoeg geen schuld meer rust op het schoolgebouw en dat men ook beschikt over middelen om schoolbussen aan te schaffen. Dat betekent dus, dat er tevoren geld moet binnenkomen voor grond-aankoop en bouwkosten en zo mogelijk ook voor schoolbussen, die de kinderen uit de wijde omgeving moeten ophalen. Het is in Norwich groten-deels gelukt om zonder schuld het schooljaar te beginnen. Dat is te danken geweest aan de offers, die de mensen gebracht hebben en door de medewerking van velen in ons land. Ds. den Boer is hier geweest en heeft in zijn kerken belangstelling weten te wekken voor deze zaak, zodat er grote bedragen in ons land voor dit doel zijn verzameld. Als ik me goed herinner wel een bedrag van ongeveer 50.000 dollar. Door middel van het R.D. wordt de belangstelling voor deze school levendig gehouden.

Wij zouden belangstelling willen wekken voor de op te richten school voor Dundas en Hamilton. We hadden een lang gesprek met Ds. G. Hamstra, de predikant van Dundas. We waren eerst bij zijn moeder geweest, die sinds het vorig jaar weduwe is van Ds. J. Hamstra, de eerste predikant van Dundas en die we bij ons eerste bezoek aan Canada al hadden ontmoet. Hij is de rust ingegaan, die er overblijft voor Gods volk. De jonge Hamstra heeft de plaats van zijn vader ingenomen. Deze beijvert zich voor de oprichting van een eigen school. Dus kwam ook het gesprek daarop. Hij informeerde naar mogelijkheden om financiële medewerking uit het vroegere vaderland te verkrijgen. We wezen op verschillende mogelijkheden. Een daarvan was, dat we toezegden er over te zullen schrijven in ons blad. We vroegen hem ons schriftelijk enige gegevens te verstrekken. Die hebben we nu ontvangen. We nemen hier over, wat Ds. Hamstra ons schrijft:

„Zoals afgesproken zou ik U enige gegevens verstrekken aangaande de vorderingen omtrent de

Rehoboth Christelijke school. De „Rehoboth Christian School Society” werd opgericht in het voorjaar van 1976 bestaande uit leden van de Free Reformed Churches van Hamilton en Dundas. Eerst is er uitvoerig gewerkt aan een reglement. De grondslag is het onfeilbare Woord Gods en de drie formulieren van enigheid, daar deze gebaseerd en overeenkomstig zijn met het Woord Gods.

De Canadese maatschappij is op religieus en moreel gebied als een hellend vlak. De afval wordt steeds groter. De openbare scholen (public schools) die door kinderen van alle gezinden bezocht worden leren o.a. de evolutieleer en worden over het algemeen gesproken steeds meer links georiënteerd en hebben daarom op onze kinderen een heel schadelijke invloed. We zien dan ook de oprichting van een eigen Christelijke school als een **noodzaak**.

Na de aanvaarding van het reglement werd op de ledenvergadering een bestuur gekozen en besloten een bouwterrein te kopen. Dit had nogal heel wat voeten in de aarde, vanwege de verschillende regeringsbepalingen aan welke moet worden voldaan. Het was ook moeilijk om een farmer te vinden die voor dit doel een deel van zijn land wilde afstaan voor een redelijke prijs. Inmiddels mochten we er in slagen een bouwterrein te kopen — 10 acres voor de prijs van \$56.000.-. Voorlopig is dit conditioneel omdat verschillende regerings-instanties eerst hun goedkeuring moeten verlenen. De ligging is heel gunstig. Een landelijke omgeving — geen winkels of fabrieken in de buurt — en het is gemakkelijk te bereiken voor kinderen van beide gemeenten.

Er zijn nu ongeveer 70 leden. Sedert eind mei is er \$26.000,- binnen gekomen. Zoals U weet werd op 18 juli in beide gemeenten voor dit doel een kollekte gehouden, die in Hamilton \$1.937,- en in Dundas \$4.579,- opbracht. Een goed begin is dus reeds gemaakt. Maar er is nog \$30.000,- nodig voor het bouwterrein en ongeveer \$150.000,- (momentele schatting) om een school met 7 lokalen te bouwen.

We zijn in deze werkzaamheden wel zeer bijzonderlijk van de Heere afhankelijk en het is onze begeerte dat we veel in dat besef mogen leven. We hopen en bidden dat de Heere de harten van velen mag neigen om de nodige offers te brengen, want onze jeugd verkeert in dit grote land geestelijk en moreel in **nood**.”

Tot zover de brief van Ds. Hamstra. Van harte hoop ik, dat hierop reacties komen van kerkeraden, verenigingen en particulieren, die willen bijdragen. Gaarne willen we onze postrekening 652422 beschikbaar stellen voor het verrichten van betalingen.

Voor de arbeid van Ds. den Butter onder de Joden te Toronto hebben velen hun offervaardigheid betoond. Het gaat hier ook om een belangrijke zaak, om de jeugd van de kerk. Er is iemand, die ons al een bedrag van f 1.000,- heeft toegezegd. Het begin is er dus. De Heere kan de harten neigen ook van anderen. We zien uit.

B.

UIT DE PRAKTIJK

45

Met aangenaamheid hebben wij U beluisterd. Wat is het groot als we uit het leven mogen spreken, waarin de Heere ons ontmoet is in Zijne ontfermende liefde en genade, als wij terug geleid mogen worden in de weg die de Heere met ons gehouden heeft, als wij mogen denken aan de tijd dat we als verlorenliggende zondaars, ellendig in onszelf, en geen uitkomst ziende, een oog mochten ontvangen buiten onszelf, en kregen te beleven, dat er aan onze zijde geen mogelijkheid is tot behoud, dat daartoe alle wegen zijn afgesneden, en wij rechtvaardig moesten verloren gaan, dat de Heere nog een Weg ont-sloot waardoor er verzoening met onze Schep-per en Formeerder mogelijk is door de enige Borg en Middelaar, in een weg die nooit in ons hart zou opgekomen zijn, maar die, zoals U ons mededeelde, uit het vrije welbehagen en de eeuwige liefde Gods geopenbaard en geschonken is aan een alleszins doemwaardig menskind. 't Is een wonderlijke weg, vriend, omdat wij met een God te doen hebben Wiens naam is Wonderlijk, en Die nog wonderen werkt in het midden der aarde. En zien we dan op onszelf, dan is het toch te verstaan dat men somtijds vraagt: Wat is het toch Heere, dat U naar zo een heb willen omzien, want wie en wat ben ik, een verdorven

schepsel vanwege mijn grondbeginsel en afma-
kingen. Ja, wat kan er na de dierbaarste beleve-
nissen toch opkomen uit ons hart en gedachten;
dit behoeven wij elkander niet te vertellen, want
dat is niet tot onze eer, maar hetgeen de Heere
de Geest in onze harten heeft gewerkt, dat zal
alleen strekken tot de ere des Heeren. Wel
vriend, van dit laatste heeft U ook het één en
ander gezegd. Er wordt wel eens gezegd: de laat-
ste Godsontmoeting is de beste verzekering, hoe
staat het er nu bij? Ik heb wel mensen ontmoet
die heel wat wisten te spreken van voorvallen
in hun leven, die vele jaren geleden gebeurd
zijn, waarop zij hun zaligheid bouwden, maar
kwam het aan op hun dagelijks leven, dan stond
de wagen stil, en scheen het alsof er geen be-
moenissen des Heeren werden opgemerkt, en
men heimelijk rust had op hetgeen 30 jaar gele-
den gebeurd is; dan scheen het mij toe alsof die
mensen van een standelijk leven geen weet had-
den, het leven staat toch niet stil? Wat zegt U
hier nu van?

Nu mensen, mijn ervaring is, dat na de dierbaar-
ste Godsontmoetingen ik des te meer kennis op-
deed van mijn verdorven bestaan, zodat ik meer-
dere malen voor de Heere moest zeggen: dat zal
wel een dubbel wonder zijn als ik er nog komen
mag, want vele donkerheden worden ervaren, en
dat door eigen schuld, afmakingen en afwijkin-
gen, en dan was ik die tedere gestalte des harten
weer zo spoedig kwijt en kon ik er niet weer in-
komen, ja, dan heb ik het wel ondervonden: „zou
er nog wetenschap zijn bij de Allerhoogste?” dat
is wel eens hoog uitgegaan, maar wat is het za-
lig des Heeren getrouwheid te ondervinden, ook
in de stand van het leven, wanneer de Heere
weer het licht doet opgaan in de duisternis, dan
mag men weer over verdorvenheden heen zien,
dan krijg je weer crediet op de Heere, en wordt
alles wat gebeurd is weer waar en echt; dan kan
je in die ogenblikken weer verder; och mensen,
het is een weg van vallen en opstaan, dan eens
boven het stof en dan weer er onder, en als je
dan in Gods Woord deze wegen eens mag lezen,
dan word je verblijd dat de Heere ook zulke we-
gen heeft laten beschrijven in Zijn Woord voor
Zijn arm en ellendig volk. Het is zo waar, dat
alles wat de Heere doet zo wonderlijk is, daar
wij toch mensen zijn, die in ons eigen bestaan
aangemerkt, alle recht kwijt zijn, en de eeuwige
vloek onderworpen, en dat de Heere naar zulken
heeft willen omzien, en reeds in de nooitbegan-
nen Eeuwigheid zulk een weg gesteld heeft,
waardoor zo'n diepgevalen mens weer in de za-
lige gunst van zijn Schepper kan hersteld wor-
den, waarvan wij door onze eigen schuld zijn
uitgevallen. Dit te mogen beleven houd je laag
aan de grond, want in jezelf aangemerkt heb
je gedurig de invloeden des Geestes zo nodig
om de voorgestelde Hoop vast te mogen houden.
Ja mensen als het afhankelijke leven mag be-
oefend worden, dan ben je klein en word je al
kleiner, en ga je begeren die lage plaats maar
veel te mogen innemen, om de Heere nodig te
hebben in alleweg en omstandigheid.
Vriend, dit past ons en is ons allen zeer nodig.
Het is weer laat geworden, en we moeten weer
huiswaarts keren. Als we mogen spreken over de
leidingen des Heeren in ons leven, dan hebben
wij er geen erg in dat de tijd doorgaat, dat be-
merken wij ook deze avond, dan mag wel eens
blijken wat je Hoogste Goed is.
Dat was een aangename avond, merkte mijn
ambtsbroeder op, toen wij op weg waren naar
huis, zulk een huisbezoek hebben wij niet zo
veel; die man sprak niet over, maar uit het le-
ven, en dat zo eenvoudig. Dat geeft weer moed
in het ambtelijk werk. Daarmee waren wij het
eens.

J. van Heteren.

BOEKBESPREKING

ZENDING IN VENDALAND

Dit is een uitgave van de Chr. Geref. Lec-
tuurstichting „Ds. H. Janssen” in samenwer-
king met Deputaten voor de zending van
de Chr. Geref. kerken.

Er staan vele bijdragen in. We willen ze noemen: Ds.
M. Draijer: Naar Vendale, Prof. Dr. L. Floor: Front
en thuisfront, Prof. Dr. J. A. van Rooy: Het geeste-
lijke leven van het Vendavolk, Ds. M. Rebel: Door
de dienst van betrouwbare helpers, Prof. Dr. J. A.
de Rooy: ... bekwaam ook om anderen te leren”,
Prof. Dr. L. Floor: De Theologische School te Ham-
manskraal, Prof. Dr. J. A. van Rooy: Bijbelvertaling,
H. S. Heslinga: Zending en lectuur, Dr. E. Helms: Me-
diesche dienst, R. C. van Rooy-Kruger: Het werk on-
der de vrouwen, A. J. Helms-ter Weel: eHt kind in
Vendale, H. S. Heslinga: Jeugdwerk, H. W. Heslin-

ga-van der Schans: Het werk op een bepaalde post, H.
Rebel-Hekkert: Hoe leeft een Holands zendingsgezin
in Vendale? en Ds. P. G. Geertsema: Zending en
toekomst. Dit geeft ons een overzicht van de inhoud
van dit zendingsboek.

Onze algemene indruk is, dat we hier te maken heb-
ben met een mooie uitgave, die ons de zendingsarbeid
nabij brengt, zodat we beter inzicht kunnen verkrij-
gen in de mogelijkheden en de moeilijkheden en in
veel meer zaken, waar de zending mee te maken
krijgt. Er zijn verschillende oriënterende artikelen
bij, die we met veel belangstelling hebben gelezen.
We achten het wel een groot- min-punt, dat de zen-
dende kerk en haar leden veel te geïdealiseerd voor-
gesteld worden. Bij het lezen van dit boek kwam tel-
kens weer de vraag bij ons op, is er nu werkelijk
geestelijke vrucht? Er zijn overgangen naar het Chris-
tendom, maar we lezen zo weinig van de waarachtige
bekering tot God. We missen een duidelijk bewijs van
de zegen van de zendingsarbeid in het leven der ge-

nade, dat God verheerlijkt in het hart van een zon-
daar. We willen niet beweren, dat die zegen er niet is,
maar het boek zou meer toegesproken hebben, wan-
neer dit duidelijk naar voren gekomen was. Het gaat
er toch om, evenals in ons eigen vaderland of waar
ter wereld ook, dat zondaren opgewekt worden uit
de slaap des doods. We moeten ook ten aanzien van
dit werk constateren, dat de nieuwe vertaling van het
N.B.G. is gebruikt en niet de beproefde Statenverta-
ling. We zouden meer kunnen noemen, maar we wil-
len met deze opmerkingen volstaan.

Het boek telt 136 blz., het is voortreffelijk uitgegeven,
het bevat vele foto's die ons een kijk geven op de ar-
beid en het leven in het Vendale. De prijs bedraagt
f 17 50, portokosten f 3,25. Bestellingen kunnen worden
gedaan door overschrijving van f 20,75 op postreke-
ning no. 514322 ten name van het Ds. H. Janssenfonds
te Rotterdam. Het adres van de Chr. Geref. Lectuur-
stichting „Ds. H. Janssen” is Nietzschestraat 11, Rot-
terdam.

Voor bijbels, boeken en

Grote voorraad
Snelle levering
ook van de allernieuwste
uitgaven

LINDENBERG'S BOEKHANDEL

Slaak 4-8 (postbus 4209)
ROTTERDAM 16
(Uw bestelling ongefràn-
keerd: antwoordnummer
77).

Voor een SERIEUZE BIJVERDIENSTE

contact opnemen met
M. van Ooijen,
Telefoon 0 78 - 21153

Het adres voor al uw

GOEDE BOEKEN

lees- en prentenboeken,
bijbels (uitsluitend staten-
vertaling) en psalm boek-
jes is

G. KOOL

Stationsangel 50 -
Veenendaal
Telefoon 08385 13978
Postbus 177

Het hotel waar mevrouw
zich „ult” - en mijnheer
zich „thuis” voelt.

HOTEL

DREYEROORD -
OOSTERBEEK
Telefoon 085-333169

Voor al Uw

- ★ BOEKEN
- ★ BIJBELS en
- ★ PSALMBOEKEN

Beleefd aanbevelend

BOEKHANDEL

VAN LEEUWEN

POSTBUS 39, URK - TELEFOON 05277 - 1783
B.G.Q. 05250 - 1531

Heden verschenen: "ANNEKE JANSZ" - door M. van der Staal

De bange worsteling na de donkere middeleeuwen voor de vrijheid van godsdienst en ge-
weten heeft reeds vele auteurs geïnspireerd tot het beschrijven van episodes uit deze veel-
bewogen tijd; een tijd, waarin uitzinnige haat tegen alles, wat niet de knie boog voor de
roomse Baäl, hoogtij vierde; een tijd tevens, waarin ondanks de felle vervolging, de liefde
tot de leer, die in Christus is, zich niet verloperende.

TREFFEND VOORBEELD HIERVAN VINDEN WE IN HET BOEK

"ANNEKE JANSZ" - door M. van der Staal

Dit verhaal speelt zich af in de beginperiode der Hervorming. Anneke Jansz., de hoofd-
persoon, is een dochter van een vooraanstaand burger uit de stad Den Briel. Haar vader
is de „nije leere” toegedaan, maar durft die, uit vrees voor vervolging voor hem, en nog
meer voor zijn dochter, niet openlijk te belijden.

Op zijn sterfbed wordt dit hem tot grote zonde en krijgt hij berouw hierover. Zijn laat-
ste woorden: „Anneke. vervolging.” geven te kennen, dat hij donkere wolken
op haar levenspad verwacht. Tijdens de ziekte van haar vader is ze in contact gekomen
met Meester Jansz., de chirurgijn van Den Briel, die de roomse kerk ook de rug heeft
toegekeerd. Met hem treedt ze na het sterven van haar vader in het huwelijk.

Niet lang daarna worden ze geconfronteerd met de inquisitie-methoden van Juan Perez
de Savedra, welke hen op het spoor komt door het verraderswerk van Hans, de Brielse
schepenzoon. Aan het gevaar ternauwernood ontkomen, wijken ze op aandrang van vrien-
den uit naar Engeland. Hier brengen ze enkele gelukkige jaren door, en leren er onder
andere John Knox kennen. Anneke krijgt hier een zoon doch ook het leed wordt haar
niet bespaard: haar man overlijdt.

Het verlangen naar haar vrienden doet haar terugkeren naar Holland, en weer is het
Hans, die Anneke's pad kruist, met als gevolg haar gevangenneming, nog voor dat ze in
Den Briel is aangekomen. Enkele weken zucht ze in de kerker van „Den Blaue Thoorne”
in Botterdam.

Men tracht haar tot afval te bewegen, en ontziet zich zelfs niet om, als middel tot dat doel
haar kind van haar weg te nemen. Doch hun moeite is tevergeefs, Anneke blijft standvas-
tig. Ja, ze verblijdt zich waardig geacht te worden om smaadheid te lijden om Christus'
wille, als zij haar vonnis verneemt: de dood door verdrinking.

Hartontroerend beschrijft de auteur de gang naar de plaats van de terechtstelling, in
het bijzonder het moment, wanneer zij een beroep doet op het menselijk gevoel van de
toeschouwers ten behoeve van haar kind.

Tragisch is het eind van de verrader.

Een zuiver historisch verhaal, waarin opgenomen de authentieke tekst van brieven, door
haar in de gevangenis geschreven. Een boek, dat geen droge voorstelling van feiten geeft,
maar een levendige vertelling van een episode uit bange, en toch gezegende tijden.

Een boek, dat de lezer(es) laat zien, welk een strijd onze voorvaders te strijden hadden,
om God te dienen, zoals Hij ons in Zijn Woord gebiedt.

Het boek telt ± 360 pagina's en is uitgevoerd in gebonden vorm met vierkleurenomslag.
De prijs is slechts f 19,50.

U kunt dit prachtige boek ontvangen door onderstaande bon ingevuld in open envelop te
sturen (zonder postzegel) naar:

BOEKHANDEL - UITGEVERIJ "DE VUURTOREN"

ANTWOORDNUMMER 34, URK

BON

Ondergetekende wenst te ontvangen:

ex. „Anneke Jansz.” door M. van der Staal, à f 19,50

Naam:

Adres:

Woonplaats:

Datum:

Handtekening: